

КРЕДИТНІ ОПЕРАЦІЇ БАНКІВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ЕКОНОМІКИ

CREDIT OPERATIONS OF BANKS
AT THE MODERN STAGE OF ECONOMY

УДК 336.717.061

DOI <https://doi.org/10.32843/bses.52-41>**Стороженко О.О.**к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
ДВНЗ «Університет банківської справи»**Гірченко Т.Д.**к.е.н., професор,
професор кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
ДВНЗ «Університет банківської справи»**Шейко О.П.**старший викладач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
ДВНЗ «Університет банківської справи»**Storozhenko Oksana**

Banking University

Girchenko Tetiana

Banking University

Sheiko Olena

Banking University

У статті розкрито сутність поняття кредиту як економічної категорії, його форми, види і принципи. Визначено сутність кредитної політики банківських установ, охарактеризовано кредитні операції банків на сучасному етапі економіки, проаналізовано сучасний стан кредитної діяльності банків України. Визначено проблеми та перспективи розвитку ринку кредитних послуг в Україні. Досліджено вибір кредитної стратегії банками України. Спрогнозовано шляхи вдосконалення процесу кредитування комерційних банків. Визначено характерні особливості кредитної діяльності банків у сучасних умовах економічного розвитку. Узагальнено основні проблеми кредитної діяльності банків та надано практичні рекомендації щодо їх подолання. Запропоновано основні організаційно-економічні заходи щодо поліпшення процесу кредитування комерційних банків. Визначено напрями діяльності Національного банку щодо підтримки банківської системи в умовах форс-мажору.

Ключові слова: кредит, кредитна політика, кредитна діяльність, кредитні операції, кредитна стратегія.

В статье раскрыты сущность понятия кредита как экономической категории, его формы, виды и принципы. Определена сущность кредитной политики банковских учреждений, охарактеризованы кредитные операции банков на современном этапе экономики, проанализировано современное состояние кредитной деятельности банков Украины. Определены проблемы и перспективы развития рынка кредитных услуг в Украине. Исследован выбор кредитной стратегии банков Украины. Спрогнозированы пути совершенствования процесса кредитования коммерческих банков. Определены характерные особенности кредитной деятельности банков в современных условиях экономического развития. Обобщены основные проблемы кредитной деятельности банков и даны практические рекомендации по их преодолению. Предложены основные организационно-экономические меры по улучшению процесса кредитования коммерческих банков. Определены направления деятельности Национального банка для поддержки банковской системы в условиях форс-мажора.

Ключевые слова: кредит, кредитная политика, кредитная деятельность, кредитные операции, кредитная стратегия.

The article reveals the essence of the concept of credit as an economic category, its forms, types and principles; determined the essence of credit policy of banking institutions; characterized credit operations of banks at the present stage of the economy; the current state of credit activity of Ukrainian banks has been analyzed; identified problems and prospects for the development of the credit services market in Ukraine; the choice of credit strategy by banks of Ukraine is investigated; projected ways to improve the process of lending to commercial banks. In addition, the characteristic features of bank lending in the current economic development conditions are identified; summarized the main problems of banks' credit activity and gave practical recommendations for overcoming them; The main organizational and economic measures to improve the process of lending to commercial banks are proposed. It has been found that banking is an important component of each country's economic development. In the aggregate banking operations, credit activity occupies one of the priority places, since the revenues from its implementation make up the major part of the bank's revenues. Given the current problems with the functioning of banks in times of economic crisis, the importance of research into issues related to attracting and placing credit resources in the credit services market is growing. In addition, the importance of the topic is related to the improvement of theoretical and methodological foundations of effective credit activity of domestic banks and the ability of the latter to meet public borrowing needs in any challenge in the economy of the country and the world. It is determined that a rational crediting process requires a clear state economic policy, a list of priority areas of investment, strengthening the protection of creditors' rights and increasing public confidence in banks. If banks control the credit process more closely, increase transparency of banking procedures and technologies, it will ensure the quality of the credit portfolio and, consequently, the efficiency of the banking institution as a whole.

Key words: credit, credit policy, credit activity, credit operations, credit strategy.

Постановка проблеми. В сучасній ринковій економіці кредити є невід'ємною частинною економічної системи, взаємозв'язків між її суб'єктами та важливим складником економічних відносин. Сьогодні кредит опосередковує всі стадії виробничого процесу і сприяє ефективному використанню обмежених ресурсів, а також підвищенню рентабельності виробництва.

Сукупність кредитних відносин, фінансово-кредитних інститутів і встановлених організаційно-правових норм, що у своїй взаємодії забезпечують можливість руху позичкового капіталу в різних формах між суб'єктами економіки на національному і міжнародному рівнях, формує кредитний ринок. Кредитний ринок України є основним складником фінансового ринку, який дає можливість суб'єктам господарювання швидко мобілізувати фінансові ресурси.

Одним із головних завдань, що постають перед керівництвом банку, є правильне розроблення кредитної діяльності. Кредитна діяльність повинна охоплювати найважливіші елементи та принципи організації кредитної роботи в банку, визначати пріоритетні напрями кредитування, а також перелік кредитів, які не повинні входити до кредитного портфеля. Сьогодні кредитна діяльність будь-якого комерційного банку – це частина філософії банківського бізнесу, яка визначає внутрішньобанківську процедуру видання кредиту, документообіг, моніторинг за кредитним портфелем, роботу з проблемними кредитами, встановлення процентних ставок за кредитом. Провідна роль у вирішенні значних проблем належить саме кредитним відносинам та банкам, що пояснюється не лише збільшенням їхньої ролі в розвитку економіки, а й наявною можливістю швидко та ефективно реагу-

вати на впроваджені нові механізми господарювання. Таким чином, вибране питання методологічного формування кредитної діяльності є досить актуальним, оскільки вона впливає на діяльність комерційного банку, а через це й на розвиток економічної і банківської системи в країні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Значний внесок у розроблення питань щодо кредитної діяльності банківських установ зробили вітчизняні економісти. Необхідно відзначити праці О.І. Барановського, Т.А. Васильєвої, З.М. Васильченко, О.Д. Вовчак, М.Г. Дмитренка, О.В. Дзюблюка, І.Б. Івасіва, В.М. Кочеткова, А.Я. Кузнєцова, О.І. Лаврушина, С.В. Леонова, Б.Л. Луціва, А.І. Маслова, А.М. Мороза, В.С. Потлатюка, Л.О. Примостки, С.К. Реверчука, І.В. Сала, Т.С. Смовженко та ін.

Водночас аналіз наукової літератури з теми дослідження дає змогу стверджувати, що не вирішеною остаточно залишається низка теоретичних і прикладних проблем, пов'язаних зі здійсненням кредитної діяльності банківськими установами.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз економічної сутності кредитної діяльності банківських установ як визначальної передумови забезпечення фінансової стійкості банківської системи в умовах нестабільності.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Причиною, що зумовлює необхідність кредиту, є коливання потреби в коштах і джерелах їх формування як у підприємств, так і у фізичних осіб. Коли в одних кошти вивільняються, іншим їх бракує. Ця невідповідність вирішується за допомогою кредиту, який необхідний позичальнику для розширення виробництва, більш повного забезпечення власних потреб.

Загальноекономічною причиною появи кредитних стосунків є товарне виробництво. Адже кредит – це позика, борг. Суть кредиту як вираження специфічного має чимало різноманітних відтінків. Умістити їх в одному визначенні дуже складно. У зв'язку із цим визначень сутності кредиту може бути декілька, і кожне з них може виражати ту або іншу його якість, ту або іншу деталь, характерну для його структури, складу учасників, стадій руху й основ кредиту. Можна припустити, що кредит – це:

- взаємини між кредитором і позичальником;
- зворотний рух вартості;
- рух платіжних засобів на принципах зворотності;
- рух позиченої вартості;
- рух позикового капіталу та ін. [1].

Кредитна діяльність із погляду ризиків передбачає існування більш тісного зв'язку кредитного ризику з іншими видами ризиків (особливо фінансових), формування системи внутрішніх кредитних рейтингів, удосконалення регламентів і процедур (у тому числі централізації і децентра-

лізації прийняття рішень), установлення лімітів (портфельних, концентрації, галузевих, максимального розміру на одного позичальника, максимального терміну кредитування тощо), моніторингу операцій, прийняття своєчасних рішень, системи роботи з проблемними активами. Вважається, що виважена кредитна діяльність банку є основоположною для правильного управління кредитним ризиком. Ризик як невід'ємна частина будь-якого наданого банком кредиту зводиться до мінімуму. При цьому банк повинен одержувати прибуток, що забезпечує стимулювання і залучення достатнього припливу капіталу. Кредитна діяльність визначає граничні розміри кредитного ризику, і, оскільки вона затверджується на вищому рівні керівництвом, останнє тим самим саме себе обмежує з погляду проведення операцій підвищеного ризику. Постійне забезпечення оптимального рівня кредитного ризику з одночасним досягненням планового рівня прибутку від кредитних вкладень в умовах нестабільності зовнішнього середовища вимагає запровадження в банках науково обґрунтованої кредитної діяльності, яка базується на достовірності та репрезентативності даних аналізу поточної ситуації та можливих шляхів її розвитку в майбутньому, можливості банку оперативно реагувати на зміну різноманітних чинників, що впливають на ринок кредитних послуг [2, с. 120].

Головна мета кредитної діяльності будь-якого банку – досягти комерційного зростання завдяки зміцненню та підвищенню надійності якості кредитного портфеля банку. Також серед основних завдань кредитної діяльності:

- створення високоякісних активів, що забезпечують постійний плановий рівень прибутковості;
- вкладання кредитних коштів в економічно перспективні, рентабельні проєкти;
- розроблення й активне впровадження нових кредитних продуктів;
- зміцнення і підвищення конкурентоспроможності на ринку; підвищення якості наданих послуг [3, с. 87].

Пріоритетними завданнями кредитної діяльності комерційного банку є:

- забезпечення високоприбуткового розміщення коштів банку у гривні й іноземній валюті;
- постійний контроль над структурою кредитного портфеля та їх якісним складом;
- надання надійних і рентабельних кредитів; мінімізація та диверсифікованість кредитних ризиків.

У структурі активних операцій традиційно найбільшу питому вагу мають кредитні операції. Це пов'язано з об'єктивною властивістю капіталу спрямовуватися у сфери, де найвища норма прибутку. У більшості банків позичкові рахунки становлять не менше половини їхніх сукупних активів і забезпечують близько 70% від отриманих ними доходів. Проте кредитні операції є також

найбільш ризикованим видом активної діяльності банку. Про це яскраво свідчить, зокрема, питома вага проблемних кредитів у їхніх кредитних портфелях [4, с. 128].

У Законі України «Про банки і банківську діяльність» окремого визначення поняття «кредитна операція» немає, хоча зазначено що до кредитних операцій належать:

- залучення у вклади (депозити) коштів та банківських металів від необмеженого кола юридичних і фізичних осіб;

- відкриття та ведення поточних (кореспондентських) рахунків клієнтів, у тому числі у банківських металах; розміщення залучених у вклади (депозити), у тому числі на поточні рахунки, коштів та банківських металів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик;

- здійснення операцій на ринку цінних паперів від свого імені; надання гарантій і поручительств та інших зобов'язань від третіх осіб, які передбачають їх виконання у грошовій формі;

- придбання права вимоги на виконання зобов'язань у грошовій формі за поставлені товари чи надані послуги, приймаючи на себе ризик виконання таких вимог і прийом платежів (факторинг); лізинг [5].

Господарський кодекс України (стаття 345) дає таке визначення поняття «кредитна операція»: це операції, що полягають у розміщенні банками від свого імені, на власних умовах і на власний ризик залучених коштів юридичних осіб (позичальників) та громадян і визнаються кредитними операціями Законом України «Про банки і банківську діяльність». Відповідно до пункту 2 даної статті, кредитні відносини здійснюються на підставі кредитного договору, що укладається між кредитором і позичальником у письмовій формі [6].

Кредитні операції (lending operations; credit operations) – вид активних банківських операцій, пов'язаних із розміщенням залучених банком коштів шляхом їх надання в тимчасове користування або прийняттям зобов'язань про надання коштів у тимчасове користування на певних умовах, а також надання гарантій, поручительств, акредитивів, акцептів, авалів, розміщення депозитів, проведення факторингових операцій, фінансового лізингу, видача кредитів у формі врахування векселів, у формі операцій репо, будь-яке продовження строку погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання на сплату процентів та інших зборів із такої суми (відстрочення платежу).

Велике практичне та теоретичне значення має класифікація банківських кредитних операцій, яка сприяє розумінню діяльності банківських установ.

Класифікація кредитних операцій – це оцінка рівня ризику за кожною кредитною операцією з ура-

хуванням фінансового стану позичальника, стану обслуговування позичальником кредитної заборгованості та рівня забезпечення кредитної операції.

Сьогодні не можна назвати єдиної загальноприйнятої системи класифікації банківських кредитних операцій. Різноманітні пропозиції класифікацій банківських операцій зумовлені різницею в критеріях, за якими відбувається та чи інша класифікація.

Відповідно до статей 47 і 49 Закону України «Про банки і банківську діяльність», до кредитних операцій віднесено:

- операції з розміщення залучених коштів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик;

- організацію купівлі та продажу цінних паперів за дорученням клієнтів;

- здійснення операцій на ринку цінних паперів від свого імені (включаючи андеррайтинг);

- операції за грошовими вимогами, надання гарантій, порук за грошовими зобов'язаннями;

- фінансування під відступлення права грошової вимоги (факторинг) та пов'язане із цим ведення обліку грошових вимог клієнтів до боржників, пред'явлення до сплати грошових вимог від клієнтів або від свого імені, а також інші операції, спрямовані на одержання коштів від боржника;

- лізинг [5].

Кредитні операції банків також можна поділити на дві групи:

- активні, коли банк виступає в особі кредитора, розмішуючи залучені кошти на власних умовах та на власний ризик (операції банків із вкладення коштів у фондові активи шляхом купівлі цінних паперів від свого імені, факторингові, лізингові операції);

- пасивні, коли банк виступає в особі боржника (видача банківських гарантій та поручительств за третіх осіб, операції банків з емісії цінних паперів) [7, с. 130].

За рівнем кредитного ризику кредитні операції поділяються на п'ять категорій:

- I (найвища) – немає ризику або ризик є мінімальним;

- II – помірний ризик;

- III – значний ризик;

- IV – високий ризик;

- V (найнижча) – реалізований ризик.

Заборгованість за активами, наданими фінансовими зобов'язаннями, віднесеними до п'ятої категорії, є безнадійною.

Кредитні операції здійснюються банками у межах кредитних ресурсів, основними джерелами формування яких є власні кошти банків, залишки на розрахункових та поточних (валютних) рахунках, залучені кошти юридичних та фізичних осіб на депозитні рахунки до запитання та строкові, міжбанківські кредити та кошти, одержані від випуску цінних паперів.

Для проведення спільного фінансування банки можуть укласти угоди про консорціумне кредитування. У рамках такої угоди банки-учасники встановлюють умови надання кредиту та призначають банк, відповідальний за виконання угоди. Банки-учасники несуть ризик щодо наданого кредиту пропорційно до внесених у консорціум коштів.

Банк зобов'язаний мати структурний підрозділ, функціями якого є надання кредитів та управління операціями, пов'язаними з кредитуванням.

Банкам забороняється прямо чи опосередковано надавати кредити для придбання власних цінних паперів. Використання цінних паперів власної емісії для забезпечення кредитів можливе з дозволу НБУ.

Під час надання кредитів банк зобов'язаний додержуватися основних принципів кредитування (ними є: забезпеченість, зворотність, строковість, платність та цільовий характер використання), у тому числі перевіряти кредитоспроможність позичальників та наявність забезпечення кредитів, додержуватися встановлених НБУ вимог щодо концентрації ризиків.

Чинним законодавством забороняється надання безпроцентних кредитів за винятком передбачених законом випадків.

Відповідно до ч. 2 ст. 345 Господарського кодексу України [6], кредитні відносини здійснюються на підставі кредитного договору, що укладається між кредитором (ч. 1 ст. 1054 Цивільного кодексу України – кредитодавцем) і позичальником у письмовій формі. У кредитному договорі визначаються мета, сума і строк кредиту, умови та порядок його видачі й погашення, види забезпечення зобов'язань позичальника, відсоткові ставки, порядок плати за кредит, обов'язки, права і відповідальність сторін щодо видачі та погашення кредиту [8].

Кредити, які надаються банками, можуть бути розподілені за такими ознаками:

1. За строками користування:
  - а) короткострокові – до одного року;
  - б) середньострокові – до трьох років;
  - в) довгострокові – понад три роки.
2. За забезпеченням:
  - а) забезпечені заставою (майном, майновими правами, цінними паперами);
  - б) гарантовані (банками, фінансами чи майном третьої особи);
  - в) з іншим забезпеченням (поручительство, свідоцтво страхової організації);
  - г) незабезпечені (бланкові).
3. За методами надання:
  - а) у разовому порядку;
  - б) відповідно до відкритої кредитної лінії.
4. За строками погашення:
  - а) водночас;
  - б) у розстрочку;

в) достроково (за вимогою кредитора або за заявою позичальника);

г) із регресією платежів;

д) після закінчення обумовленого періоду (місяця, кварталу).

На підставі зазначених критеріїв банк формує кредитні портфелі однорідних кредитів (які складаються із загальної суми заборгованості за наданими банком однорідними кредитами).

Банки оцінюють фінансовий стан позичальників (контрагентів банку) відповідно до Методики проведення оцінки фінансового стану позичальника, яка є невід'ємною частиною внутрішнього положення про кредитування.

Під час оцінки фінансового стану господарюючого суб'єкта банк ураховує такі показники його діяльності: рівень платоспроможності, обороти за банківськими рахунками, склад та динаміку дебіторсько-кредиторської заборгованості за останній поточний рік, собівартість та рентабельність продукції (робіт, послуг), виробництво яких становить зміст його господарської діяльності, а також кредитну історію такого суб'єкта (інтенсивність користування банківськими кредитами, своєчасність погашення кредитної заборгованості в минулому, наявність існуючих непогашених кредитів). До якісних характеристик позичальника споживчого кредиту належать його загальний матеріальний стан, сукупний чистий дохід, соціальна стабільність (вік, наявність постійної роботи, сімейний стан, ділова репутація) тощо [9, с. 155].

Заборгованість за активами/наданими фінансовими зобов'язаннями, віднесеними до п'ятої категорії, є безнадійною.

Банк самостійно встановлює порядок визначення показника ризику активу в межах діапазонів, визначених для відповідних категорій якості активів/наданих фінансових зобов'язань, у тому числі з урахуванням кредитної історії боржника, а також іншої інформації, що забезпечує об'єктивну оцінку подій та обставин, які можуть свідчити про наявність ризиків погашення боргу боржником із перевищенням строків, передбачених умовами договору, або невиконанням договірних умов.

Банк має право відмовитися від надання позичальникові кредиту частково або в повному обсязі за наявності обставин, які явно свідчать про те, що наданий позичальникові кредит своєчасно не буде повернений.

Основними способами зниження ступеня кредитного ризику є:

- 1) забезпечення виконання зобов'язання позичальника видами (засобами) забезпечення, прийнятими у банківській практиці;
- 2) лімітація кредитів;
- 3) формування обов'язкових резервів під кредитні ризики.

Для раціонального процесу кредитування необхідні чітка державна економічна політика, перелік пріоритетних напрямів інвестування, посилення захисту прав кредиторів та підвищення довіри до банків із боку суспільства. Якщо банки будуть більш ретельно контролювати кредитний процес, підвищать прозорість банківських процедур та технологій, це забезпечить якість кредитного портфеля, а отже, ефективність діяльності банківської установи у цілому.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, кредитні операції займають важливе місце у діяльності комерційного банку. Вони включають у себе операції з надання коштів позичальнику на умовах строковості, повернення, платності згідно з умовами договору між кредитором і позичальником. Види позикових операцій надзвичайно різноманітні, їх можна класифікувати за різними ознаками та критеріями.

За кордоном класифікація кредитів здебільшого складається і дотримується самими банками. Систематичний метод контролю над якістю банківського кредитного портфеля полягає у класифікації кредитів залежно від того, наскільки позичальник дотримується термінів та умов кредитних угод, зокрема щодо умов обслуговування позики.

Проведене дослідження сучасного стану кредитної діяльності в Україні, а також аналіз багатьох наукових праць дали змогу виробити пропозиції, спрямовані на вдосконалення кредитної діяльності банківських установ, а саме:

- 1) посилити державне регулювання кредитної діяльності банківських установ;
- 2) стимулювати залучення грошових вкладів шляхом забезпечення державних гарантій;
- 3) удосконалити законодавчу базу;
- 4) встановити пільги банкам, які кредитують реальний сектор економіки;
- 5) посилити контроль над використанням коштів рефінансування;
- 6) стимулювати банки до вкладень у довгострокові цінні папери.

Основним чинником поліпшення стану вітчизняної банківської системи є довіра населення та його впевненість у стабільному стані економіки країни. У банків виникає необхідність у вдосконаленні кредитної політики для запобігання появі проблемної заборгованості шляхом застосування жорстких умов для надання кредиту. Національний банк працює над новими інструментами надання банкам фінансування, які допоможуть банкам задовольняти попит бізнесу на гривневі кошти і продовжувати належним чином виконувати свою основну функцію – підтримувати економіку. Це важливо сьогодні й буде не менш важливо після завершення карантину, коли економіка повернеться до повноцінного функціонування. Зокрема, для цього вже внесено зміни до операційного

дизайну монетарної політики, що надасть банкам більшу гнучкість в управлінні власною ліквідністю, а також запроваджено інструмент довгострокового рефінансування для підтримки кредитування та ліквідності банків.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Нечипоренко А.А. Економічна суть банківського кредиту та кредитних відносин. URL : <https://www.sworld.com.ua/konferu5/36.pdf> (дата звернення: 06.04.2020).
2. Солодка О.О. Ефективність кредитної діяльності в механізмі банківського маркетингу. *Фінанси України*. 2011. № 11. С. 119–127.
3. Коваленко В.В. Кредитна діяльність банків України: проблеми та перспективи розвитку. Одеса : АТЛАНТ, 2015. 217 с.
4. Сирота А.І. Поняття «банківська операція» та «кредитна операція». *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2014. Вип. 4. Т. 2. С. 127–130.
5. Закон України «Про банки і банківську діяльність». Редакція від 17.10.2019. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua> (дата звернення: 04.04.2020).
6. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. Редакція від 21.10.2019. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua> (дата звернення: 04.04.2020).
7. Грабар І. Кредитні операції: поняття, види й юридичні підстави їх здійснення. *Фінансове право*. 2015. № 4. С. 64–68.
8. Цивільний кодекс України. Редакція від 02.11.2019. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 04.04.2020).
9. Рубіжанський В.С. Оцінка рівня організації банківського кредитування в Україні. *Управління розвитком*. 2013. № 14. С. 153–156.

REFERENCES:

1. Nychyporenko A.A. (2017) Ekonomichna sutj bankivskogho kredytu ta kredytnykh vidnosy [The economic essence of bank credit and credit relations]. Available at: <https://www.sworld.com.ua/konferu5/36.pdf> (accessed 6 April 2020).
2. Solodka O. O. (2011) Efektyvnistj kredytnoj dijajlnosti mekhanizmi bankivskogho marketyngghu [The effectiveness of credit activities in the mechanism of banking marketing]. *Finance of Ukraine*, no. 11, pp. 119-127.
3. Kovalenko V.V. (2015) Kredytna dijajlnistj bankiv Ukrainy: problemy ta perspektyvy rozvytku [Credit activity of Ukrainian banks: problems and prospects]. Odessa : ATLANT. (in Ukrainian)
4. Syrota A.I. (2014) Ponjattja «bankivsjka operacija» ta «kredytna operacija» [The concepts of "bank transaction" and "credit transaction"]. *Scientific Bulletin of Kherson State University. Series: Law*, vol. 4, no. 2, pp. 127-130.
5. Zakon Ukrainy «Pro banky i bankivsku dijajlnistj». Redakcija vid 17.10.2019 [Law of Ukraine "On Banks and Banking". Revision from 10/17/2019]. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua> (accessed 4 April 2020).

6. Ghospodarskyj kodeks Ukrainy vid 16.01.2003 r. № 436-IV. Redakcija vid 21.10.2019 [Commercial Code of Ukraine dated January 16, 2003, No. 436-IV. Revision from 10/21/2019]. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua> (accessed 4 April 2020).

7. Ghrabar I. (2015) Kredytni operaciji: ponjattja, vydy j jurydychni pidstavy jikh zdijsnennja [Credit operations: concepts, types and legal grounds for their implementation]. *Finance law*, no. 4, pp. 64-68.

8. Cyviljnyj Kodeks Ukrainy Redakcija vid 02.11.2019 [Civil Code of Ukraine Revision as of 02/11/2019]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (accessed 4 April 2020).

9. Rubizhanskyj V.S. (2013) Ocinka rivnja orghanizaciji bankivskogho kredytuvannja v Ukraini [Assessment of the level of organization of bank lending in Ukraine]. *Development management*, no. 14, pp. 153-156.